BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 342 Joi 15 Decembrie 1938
12 Pagini P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN TARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Prisosul brațelor rurale

Dacă grija și sforțările cercurilor noastre conducătoare se îndreaptă dela o vreme tot mai stăruitoare către acea covârșitoare parte a populației care-și trage existența din cultura pământului, ele nu trebue să scape din vedere nici soarta acelei categorii de brațe rurale — din an în an mai numeroasă —, care, negăsind o întrebuințare lesnicioasă și cât de cât rentabilă în agricultură, devine o povară pentru gospodăria de familie a țăranului nostru și e sortită vegetării, în cazul când n'are curajul să-și încerce norocul în mediul orășenesc.

Problema e de arzătoare actualitate, iar soluționarea ei va aduce în primul rând o decongestionare salubră a mediului rural, nevoit azi să împartă mijloacele lui reduse de existență cu un număr disproporționat de suflete, din cauza înmulțirii populației, pe de o parte, și a parcelării pământurilor prin înzestrări și moștenire, pe de alta, până la suprafețe infime, care nu mai pot satisface necesitățile de trai, nici chiar cele mai modeste, ale posesorilor lor.

Așa dar, reușind să creiem debușee noui de muncă și de câștig elementelor prisoselnice dela țară, câștigați vor ieși în prima linie plugarii cari vor rămânea credincioși îndeletnicirii strămoșești, pe moșioara lor, mai mică sau mai mare, dar cu mai mulți sorți de a face din ea o unitate economică de exploatare, aptă să le îndestuleze nevoile de familie, să le sporească veniturile constituind astfel o bază serioasă de prosperitate țărănească în viitor.

Va câștiga, deopotrivă, din această situație nouă, care simplifică dintr'odată cadrul problemei, însăși agricultura națională prin posibilitățile mai largi de îmbunătățire a tehnicei agricole, a mijloacelor de credit și de înzestrare cu inventar viu și mort, ce i se deschid.

Dar va câștiga mai ales acea mulțime precară — pletoră de deșmoșteniți — care, negăsindu-și rostul în mediul în care a fost zămislită, își îngroașe rândurile din an în an, devenind o povară pentru economia satelor și poate chiar o viitoare primejdie pentru ordinea socială și de stat.

Pe ce căi se poate afla însă, o mai potrivită întrebuințare a brațelor prisoselnice de la țară? E nevoe, în această privință, de o acțiune bine chibzuită și de un program studiat și de continuitate.

Se vorbește azi mai stăruitor decât oricând de nevoia continuității și întăririi *etnice* a granițelor noastre. Eram datori să începem încă de acum 20 de ani această necesară operă, prin colonizări masive și sistematice ale zonelor de frontieră cu elemente românești tenace și utilate din capul locului cu tot ce trebue pentru înfiripărea și statornicirea lor de veci în regiunile cele mai sensibile dar și cele mai de onoare ale țării. Se impune azi ca o măsură de legitimă și necesară prevedere, cu atât mai legitimă și mai necesară cu cât răspunde în totul imperativului de restabilire a dreptății istorice, prin reașezarea elementului românesc în părțile unde el a fost desnaționalizat, alungat sau izolat, sub vitrega stăpânire habsburgică și rusească, prin împestrițare cu coloniști străini, anume instalați.

Iată un prim debușeu foarte interesant pentru plasarea prisosurilor destoinice pe care le dă mediul țărănesc din restul țării, renaționalizarea regiunilor de frontieră prin colonizări de țărani români.

Alt mijloc ar fi întinderea rețelei de exploatări și de industrii — cu precădere în regiunile sărace în pământ de cultură și cu suprapopulație rurală —, cum și creiarea sau reînvierea de îndeletniciri regionale părăsite, în cadrul condițiunilor și posibilităților locale, cu scopul de a spori veniturile populației rurale și a da întrebuințare brațelor vacante. S'ar putea creia câmpuri întregi pentru cultura plantelor industriale, medicinale, etc., în zona cărora ar urma să funcționeze fabrici de zahăr, fabrici de țesături, fabrici de uleiuri vegetale, de împletituri sau laboratoare de preparate medicinale, toate alimentate cu produsele câmpurilor respective.

In ultima linie ar veni, în fine, organizarea exodului rural spre centrele orășenești, problemă care merită să fie tratată într'un articol deosebit.

Aspectul internațional al crizei italo-franceze

de I. LUGOSIANU

Violența neașteptată a neînțelegerii franco-italiene poate surprinde numai pe cei cari, în ciuda evidenței, au crezut cu îndărătnicie în fragilitatea axei Roma—Berlin și pe cei cari, în ciuda realităților, au refuzat să înțeleagă spiritul revoluționar al regimurilor totalitare și să privească criza europeană și mondială de astăzi sub aspectul unei lupte fără cruțare între nouile imperialisme dinamice și cuceritoare și vechile imperialisme statice și defensive.

Dacă judecăm divergențele franco-italiene în acest cadru, ele pot fi înțelese mai ușor.

Deosebiri hotăritoare de vederi, de temperament și de metodă despart politica italiană de cea franceză.

Părerea mijlocie a opiniei publice fasciste față de politica Franței ar putea fi rezumată în felul următor:

Franța a urmărit întotdeauna întâietatea în Europa. După războiul mondial, Franța a fost mai aproape ca niciodată de această egemonie. Și războiul și pacea au fost făcute însă în Franța de generația dela 1870, de generația revanșei, pentru care Germania trebuia încercuită, iar Italia era un factor neînsemnat în politica europeană.

Metoda politicei franceze s'a inspirat de trei secole din maxima atribuită lui Richelieu: vecinii Franței sunt dușmanii ei; vecinii dușmanilor ei sunt prietenii Franței. De aceia, Franța victorioasă a încercat să strângă Germania și Italia în lanțurile tratatului dela Versailles și să eternizeze statu-quo teritorial și politic al Europei, punând stăpânire pe organismul Societății Națiunilor și alcătuind o vastă coaliție antigermană cu Anglia, Sovietele și statele Europei răsăritene.

Franța ar fi putut să întemeieze siguranța ei pe o înțelegere cu Italia, a cărei alianță fusese hotăritoare pentru câștigarea războiului și putea fi decisivă și pentru organizarea păcii. Ar fi putut dar n'a făcut-o, căci aceasta ar fi însemnat că trebuie să împartă cu Italia influența ei politică în Europa. Franța însă n'a admis niciodată să trateze Italia pe picior de egalitate.

Generația politică franceză mai tânără, a înțeles mai bine ce reprezinta potențialul german, ca și cel italian. In 1933, ea a semnat, prin d. de Jouvenel, pactul celor patru; în 1935 acodurile Mussolini-Laval la Roma. Dar Franța nu previne niciodată evenimentele. Ea cedează totdeauna în fața faptului împlinit.

Paritatea obținută azi de Germania și Italia nu e datorită consimțământului francez; ea a fost cucerită de regimurile autoritare, pe riscurile lor.

Intr'adevăr, după 1935, Franța a aplicat din potrivă Italiei sancțiunile, a refuzat să recunoască imperiul italian timp de doi ani și jumătate, s'a aliat cu Sovietele, a luat poziție fățișă contra Italiei în Spania, a făcut front comun cu Anglia în Mediterana contra Italiei, în timpul celor doi ani de tensiune italo-engleză.

O politică de înțelegere cu Franța nu mai este posibilă.

Din 1935 până azi, împrejurările s'au schimbat atât de fundamental, încât protocoalele Mussolini-Laval pot fi considerate caduce. Italia este deci deplin liberă în politica ei față de Franța.

Aceasta este în linii generale, atitudinea față de Franța a diplomației fasciste, împărtășită și de o opinie publică, crescută cu tenacitate, într'o atmosferă naționalistă și imperialistă.

După crearea axei Roma-Berlin, Italia și-a orientat în adevăr politica ei de expansiune spre Mediterana. Ea a stins litigiile, care o despărțeau de Marea Britanie în această mare, prin semnarea acordului din 16 Aprilie 1938, intrat în vigoare la 16 Noembrie 1938. Acuma își proclamă, prin manifestații populare și prin presă, revendicările față de Franța: Nisa, Tunisia, Corsica, Gibuti.

Restabilirea unei situații normale în raporturile anglo-italiene nu o împiedică să pună aceste probleme față de Franța, aliată cu Anglia, după cum recenta declarație franco-germană nu stânjenește atitudinea italiană, fiindcă ea rezervă raporturile Germaniei cu terțele Puteri.

O criză gravă se deschide astfel între Franța și Italia.

După cum Germania, factorul principal în timpul crizelor austriacă și cehoslovacă, a fost sprijinită în întregime de Italia, apare probabil că în criza de azi, Italia, jucând la rândul ei un rol principal, va fi secundată cu vigoare de Germania.

A fi o greșală gravă să se nesocotească importanța profundei divergențe italo-franceze și să i se atribue numai valcarea unei manevre diplomatice. Revendicările italie-

(Continuare in pag. 2-a)

IARNĂ IN MUNȚI

Valea Dihamului

Ce înseamnă și ce este „Ukraina"?

de R. SEIȘANU

De câtva timp o altă problemă neliniștește opinia publică internațională și care interesează deaproape statele din Europa centrală și orientală: problema Ukrainei!

Zilele trecute s'a cerut în parlamentul din Varșovia, de către deputații puternicei minorități ucrainene, sau rutene, — căci termenii aceștia se confundă în lumea slavă — autonomia ținutului populat de peste cinci milioane ucraineni.

Se mai vorbește apoi de o Ukrainâ independentă, din care ar face parte republica sovietică cu acelaș nume, din U. R. S. S.; fosta Rusie subcarpatică, numită de curând „Ucraina subcarpatică", din Cehoslovacia și toată regiunea sud-orientală a Poloniei.

Pe de altă parte, mai sunt și interese germane în joc în legătură cu această problemă ukraineană.

Cum s'ar putea constitui o Ukrainie unitară independentă? Prin dezmembrarea Poloniei și a Cehoslovaciei și prin eșirea republicei sovietice Ukrainiene din U. R. S. S.

Bineînțeles că Polonia este în măsură să-și apere integritatea sa teritorială și să mențină frontierele sale orientale, care i-au fost recunoscute prin tratatul dela Riga de U. R. S. S. și apoi de conferința ambasadorilor, în 1923. Polonia nu este apoi dispusă să discute proectul de autonomie propus zilele trecute de deputații ucrainieni, pe care îl consideră, pe drept cuvânt, în opoziție cu interesele superioare ale statului.

In ce privește Cehoslovacia, noul său cadru teritorial a fost determinat prin aplicarea acordului dela München și implicit acest acord constitue o garanție de menținere a actualelor sale frontiere. Un caz excepțional îl prezintă republica sovietică ukraineană.

Constituția sovietică a U. R. S. S. prevede dispoziții foarte ciudate, relative la constituirea teritorială și la frontiere, — dispoziții ce nu se găsesc nici într'o altă constituție.

Republicele ce fac parte din complexul statului sovietic rus au posibilitatea să iasă din uniune; după cum pot face parte integrantă din U. R. S. S. și alte viitoare republici sovietice, care până acum sunt sub un alt regim și în afară de frontierele actuale ale Uniunei. Așa dar, pe deoparte, se recunoaște, prinicipial, posibilitatea eventualei dezmembrări a U. R. S .S. și pe de altă parte, frontierele U. R. S. S. sunt considerate permanent deschise în vederea încorporării... viitoarelor republici sovietice!

Iată pentru ce, din punctul de vedere strict constituțional, Republica sovietică Ukraineană are dreptul să iasă din U. R. S. S.; dar acest drept este iluzoriu, dacă luăm în seamă sistemul de guvernământ, care menține articulate toate republicele și formează dintr'ânsele un ansamblu indivizibil. Ar fi o copilărie să-și închipuească cineva că o republică din complexul Rusiei sovietice ar putea prin libera sa voință și prin consimțământul guvernului central din Moscova, să ajungă independentă!

Alte manevre și forțe pot interveni, care să tindă la modificările actualului statut teritorial din Europa orientală, în legătură cu problema ukraineană, atât de brusc așezată pe planul actualității. Să nădăjduim că ea nu va provoca noi complicații. O chestiune interesantă este de ordin istoric și etnografic. Există o „naționalitate" ukraineană și dacă există cum s'a format? Numele „Ukrainia" e de origină slavă și înseamnă „frontieră", regiune de frontieră. In sec. XV și XVI Cazacii dela cataractele Niprului, au numit „Ukraina" frontiera de vest a ținutului lor. Dar, această frontieră n'a coincidat cu o limită de state și nici numele de „Ukraina", ce l-au dat cazacii zonei frontierei lor de vest, n'a fost în legătură cu o țară numită așa. Atunci când a apărut țara numită „Ukraina" și cum s'a format naționalitatea ukraineană?

„Naționalitatea ukraineană — spune Rambaud — s'a format aproape în aceleaș condiții ca și națiunile moderne din America, pe cale de colonizare".

In adevăr, până la sfârșitul secolului al XVI-lea, vastul ținut ce se întinde între Nistru, Nipru și marea Neagră era o pustietate, o imensă stepă, lipsită de sate, de târguri și de drumuri.

Un scriitor polon din acea epocă o descria astfel:

„O vastă întindere necultivată, în care ierburile cresc foarte înalte. Când vântul suflă cu putere, stepa aceasta imensă, pare o mare înfuriată străbătută de valuri verzi. Nu întâlnești un oraș, un târg, un sat, o colibă, o făptură omenească. O călătorie prin acest pustiu e o aventură grozavă. Poate cea mai mare uimire pentru cel ce umblă prin această pustietate ierburoasă, ar fi însăși apariția omului.

(Continuare in pag. 2-a)

SCRISORI DIN LONDRA

PREOCUPĂRI GERMANE

de AUGUR

Londra, Decembrie

Din diferite isvoare sosesc la Londra știri despre intenția lui Hitler de a creea o Ucraină independentă, în paguba Poloniei și a Rusiei.

Proectul acesta este conform planului pe care Ludendorf a încercat să-l înfăptuiască încă în timpul războiului mondial. Infrângerea pe celelalte fronturi a silit atunci pe germani să renunțe la această întreprindere. Experții lui Hitler vor acum s'o reia, în speranța că o vor duce de astădată la bun sfârșit. Nu credem că este atât de ușor să învingi rezistența Poloniei și a Rusiei. Credem de asemenea că însuși ucrainienii nu prea au multă simpatie pentru germani. Totuși, din punct de vedere al interesului Europei occidentale n'am avea nimic de obiectat ca germanii să meargă în stepele orientale în căutarea acestei himere. Mai mult ne interesează ceeace se petrece acum în interiorul Germaniei.

Deunăzi, Führerul, cu ocazia alegerilor din țara sudeților, a rostit un discurs căruia se pare că nu i s'a dat importanța cuvenită. In acest discurs Führerul a vorbit de atitudinea sa față de religie și educație. Din cuvintele lui reese clar că persecutarea evreilor nu este decât un incident al unei campanii împotriva tuturor religiilor, de oarece sentimentul religios după Hitler este

(Continuare în pag. 2-a)

INSEMNĂRI

Gata să doborâm un record...

Sărbătoarea, de curând trecută, a Sfântului Nicolae, a adus unor creștini din com. Vlădeni (Prahova) o bucurie cum mai rar se vede. Bucuria le-a venit sub forma a patru fetițe deodată, iar fericiții părinți, — singuri ei știu în ce măsură de „fericiți", — sunt locuitorul Călin G. Ene și soața sa Paraschiva.

Venirea pe lume a celor patru gemene deodată, — caz socotit, în analele maternității, ca eveniment, — e cu atât mai impresionantă cu cât nouile născute trăiesc și sunt sănătoase, ca și mama lor. In ce privește autenticitatea faptului anunțat, ea este suficient garantată, desigur, prin atestarea moașei și prin declarația făcută primăriei respective.

Iată, prin urmare, că mai trebuia puțin, ca să egalăm recordul canadienilor, cu cele cinci surori gemene Dionne, record în care, fie vorba între noi, unii refuză să creadă. (Trăiesc unii sceptici, cari susțin că „cele cinci gemene erau în număr de patru", a cincea fiind adăogată, cu abilitate, dela altă mamă...).

Adevărul, firește nu-l vom putea limpezi noi aci, la București. Pentru noi, cari încă n'am ajuns la case cu 80 de etaje, este o bucurie chiar și venirea numai a patru copii, (mai ales că nu sunt ai noștri, ci ai lui Călin și ai Paraschivei G. Ene).

Vorba este, acum, ce fac bieții oameni cărora le-a venit pe cap o asemenea fericire neașteptată? Avem o singură nădejde, că această întâmplare nu-i va face să urle de bucurie: cele patru fetițe s'au născut în zodia „grijei pentru copii".

Altfel, bucuria părinților lor ar fi fost tot una cu groaza că le-au venit în casă încă „patru guri"...

M. Negru

D. Daladier, primul ministru al Franței (dreapta) și d. Georges Bonnet, ministrul de externe, la Cameră

SITUAȚIA DIN TERITORIUL MEMEL DUPĂ ALEGERILE PENTRU DIETĂ

In pagina cu telegrame: Un demers al Angliei și Franței la Berlin.

Rolul cooperației

de I. VION

Cităndzilele trecute izbitorul contrast între cifrele cari reprezintă prețurile de detaliu — costul real al traiului — și prețurile de „en gros", arătam rolul practic pe care trebue să-l aibă cooperativele potrivit prevederilor din legea alcătuită, în Iunie trecut, de d. Mitiță Constantinescu, ministrul economiei naționale.

O comisiune în frunte cu directorul general al institutului național al cooperației a plecat zilele trecute în țara Moților să cerceteze mijloacele pozitive pentru creiarea unor organe cooperatiste speciale, depozite de mărfuri de primă necesitate, într'un cuvânt începerea unei acțiuni pentru acea armonizare a prețurilor de vânzare-cumpărare, de care ne-am ocupat în nenumărate rânduri.

In Ardeal sunt multe societăți de consum și valorizare, cari s'au transformat azi, spre a se pune în concordanță cu legea cooperației, societăți a căror alcătuire ar putea servi drept pildă pentru un început de generalizare pe tot cuprinsul țării. Situația prosperă a minoritarilor se datorește în parte și acestei solidarități economice, capitol pe care în trecut oficialitatea noastră l-a trecut cu vederea, deși se vorbea mereu de nevoia unei îmbunătățiri a păturei rurale românești.

Imensa majoritate a populației țării vinde eftin produsul muncii sale și cumpără scump cele ce îi sunt necesare existenții.

Intr'un studiu recent d. ing Caranfil arăta că în regiunea Missisipi cu munca depe 2 zile un negru își poate cumpăra o pereche de ghete, iar la noi un țăran ar trebui să muncească 45 de zile!

Dacă prevederile d-lui ministru al economiei naționale ar intra pe făgașul realizărilor practice și s'ar creia organe pentru vinderea produselor țărănești și în acelaș

(Continuare în pag. 2-a)

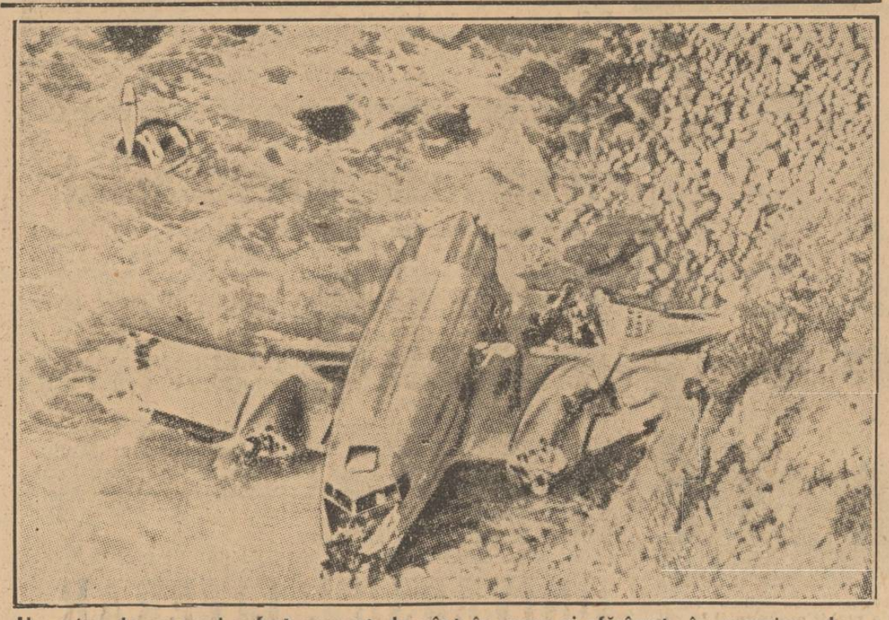

Un avion de pasageri a fost aruncat de vânt în mare și sfărâmat, în apropiere de Point-Reyes (California). Cinci pasageri au fost omoriți.

A început furtuna pe Marea Neagră

Constanța, 12 Dec.

Azi după amiază, pe marea Neagră a început să bântue o furtună care sporește din ce în ce.

Agențiile de vapoare au fost înștiințate, prin radiograme, că vasele cari navigă atât spre portul Constanța cât și spre Istanbul, întâmpină greutăți mari, din cauza valurilor puternice.

Cargobotul român „Peleș" care urmează să sosească astăseară în portul Constanța, a anunțat prin t. f. f., că va întârzia câteva ore din cauza furtunei.

Foc într'o tabără de concentrare în Germania

Berlin, 12 (Radio-Central). — In urma unui scurt circuit, a isbucnit aseară, un incendiu în tabăra de concentrare dela Sachsenhause, în apropiere de Oranjenburg.

Focul a distrus dormitoarele a 100 gardieni. Locuințele celor deținuți nu au fost atinse de flacări.

—xx⊙●⊙xx—

Noul șef al statului major bulgar

Sofia, 12 (Rador). — Subșeful statului major al armatei, generalul Nicolae Hagipetcoff, a fost numit în postul vacant de șef al marelui stat major.

Ce va aduce anul 1939?

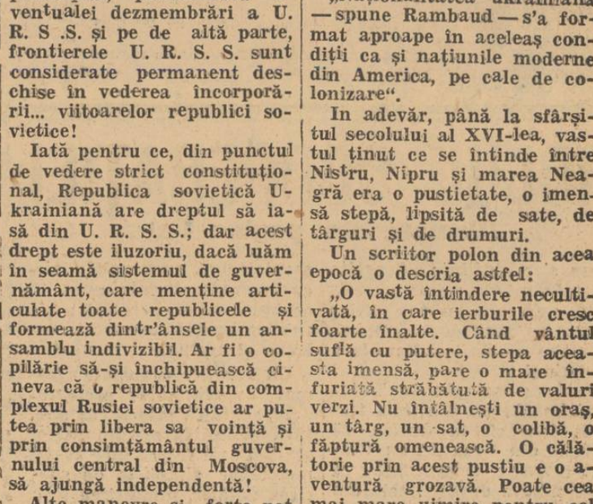

O ghicitoare din Londra a făcut d-nei Chamberlain, soția primului ministru al Angliei, cele mai optimiste preziceri

Germania n'a cerut oficial retrocedarea coloniilor

Londra, 12 (Rador). — **In Camera Comunelor un deputat a întrebat dacă Germania a făcut vre-o cerere oficială de a i se înapoia fostele ei colonii.**

D. Neville Chamberlain a răspuns negativ.